

Lug.:

Kolmapäeval, 16. okt. 1968.

19.30 - 20.00
19.30 ÷ 20.01. E. P. Roomere
st. 22 + mgn.

[Handwritten signature]

Saate koostasid:

Jüri Lina ja Jüri Roomere

AH

Pobifo revüü

Diktor: Tallinn. Vikerraadio...

Tere õhtust, "Pobifo" sõbrad!

Järgnevalt anname eetrisse teise ülevaate biitmuusika
ajaloost. Kuulete selles lähemalt ansamblist "The Beatles".

Mikrofoni ees on Jüri Lina.

Kogu saade TF lindil 30.00

5	LUBATUD
	<i>[Handwritten signature]</i>
Tallinn 15.10.1968.	

J. Roomere

[Handwritten signature]

~~Diktor:~~

Pobifo Revüü

101

~~Meie kavas on II saade biitmuusika arenguloost.~~

Seekord alustame aastast 1962, mis uue muusika levikul kujunes tõeliseks pöördepunktiks. Eeskätt oli see aga võidu-aastaks ansamblile "The Beatle s". Brian Epstein'i reklaamimasin töötas laitmatult ja nüüd polnud enam puudust ei rahast ega kuulsusest. Nagu konveierliinilt hakkasid üksteise järel valmima üha uued ja uued laulud

1. montaazplokk biitlite varasematest lauludest

Juba esimeste heliplaatide läbimüügi kiirus näitas, kuivõrd fantastiliselt tõuseb ansambli populaarsus. Vist piisab, kui avaldame biitlite muusikat levitanud kompanii "Northern Songs" esimene Dick James'i arvamuse. Tema sõnade järgi võis grupp esimese 5. aasta jooksul teenida umbes 50 miljonit naelsterlingit. Kahjuks hakkasid aga sellise suurbisnessi ohvriks langema nii mõnedki senivalitsenud arusaamad muusika esteetilisest küljest ja lavakultuurist. See oli aeg, mil uue, ~~fas~~seeritud rütmimuusika uimas lepiti kõigega. Ja nii oligi varsti ükskõik - kas esineda laval püsti seistes, istudes või koguni lamavas asendis. Peamine oli uudsus ja massipsühhoos, mille aarnast ajalugu tõepoolest varem ei tundnud.

2. Näide (lärmakas muusika katkend)

Samal ajal arenes aga biitlite kultus lausa seninägematuks fanatismiks. Kõige drastilisemaid näiteid selle kohta leiame vist ansambli külaskäigult Ameerika Ühendriikidesse. Juba grupi saabumisel New Yorgi lennujaama võttis vastu 10.000 austajat, kes lahkudes kiskusid muru välja neist kohtadest, kus biitlid olid kõndinud.

Üpris kurvalt lõppes aga esinemine Los Angeles'i staadionil. Palju haavatuid viidi kontserdilt ära pärast seda,

kui 45.000 külastajat sattusid algul ekstaasi ning hakkasid seejärel märatsema.

Loomulikult kerkib üles küsimus - kelle huvides see kõik toimus ja milleks oli see vajalik? Kuid vastust leida polegi nii raske. See peitub suurtes sissetulekutes ja selles, et biitlaid propageerides saab noori eemal hoida kapitalistliku ühiskonna sotsiaalsetest probleemidest.

Kõik see oli biitlite menu väline külg. Samal ajal peame aga tunnistama, et grupp võlus oma kuulajaid ka paljude positiivsete külgedega. Neist kõige olulisemaks võib lugeda elurõõmsaid meloodiaid ja nende lihtsaid ning arusaadavaid töötlusi. Ühtlasi olid nad vastukaaluks ikka keerukamaks muutuvale džässmuusikale. Kuid see, mis oli uudne ja huvitav ansambli tegevuse algperioodil hakkas aja ajajooksul muutuma igavaks. Pealegi oli ansamblile tekkinud tohutul hulgal jäljendajaid.

Tekkis vajadus uute suundade ja väljendusvahendite järgi ning jälle said novaatoriteks biitlid. Nad võtsid kasutusse uuri rütme ja lisasid kitarrikoosseisule teisi muusikainstrumente. Tublisti avaramaks ja tõsisemaks muutus ka laulude temaatika. Üheks huvipakkuvamaks uuest suundadest sai 1967. aasta algul india aineiline sitar-muusika.

3. Sitar-muusika näide

Diktor: Biitlite uuemat loomingut kommenteerib Eesti Raadio estraadiorkestri dirigent Peeter Saul.

Sauli kommentaar:

Rööbiti uute kõladega instrumentariumis, peab märkima ka mingisugust uut kvaliteeti vokaalis. Mulle tundub, et ka siin on india rahva vokaali mõjutused üsna tugevad, me märkame pehmelt kaeblikku häälekõla ja ilma alumiste alamtoonideta.

Kuid kuulata india rahvamuusikat ja nende lauljaid,

siis alati tekib selline mulje, et nad laulavad kole kõrges registris. Hiljem instrumendi peal järele proovides, kus registris või kus oktaavis see meloodia liigub, selgub, et ta on samades registrites mida kasutavad ~~siis~~ õhtumaa lauljad. Põhjus, miks biitlid tunnevad huvi hommikumaa muusika vastu, on ilmselt selles, et nad taotleavad uusi väljendusvahendeid ja ~~selliseid~~, mis tunduvalt erineksid juba sellest, mis oli. Kas sellel on tulevikku, seda on raske öelda. Muidugi nii palju võib ütelda, arvatavasti ta siiski jääb mõõduvaks katsetuseks.⁴

Nüüd veel 2 pala biitlite uuemast loomingust. Need on Lennoni ja Mc Cartney laulud "Narr ning "Lennates"

4. "Narr"

5. "Lennates"

P.Saul:

Kuulates neid kahte võtet, kerkib kohe esile küsimus, et kas me ei ole tegemist tavalise ~~tiit~~muusikaga. Selles mõttes, kus me oleme harjunud kuulama löökpillide ja rütmilise osa eredat väljatoomist, agressiivsust, temperamenti.

Esimese pala juures tundub just huvitav olevat see, et peamiselt on siin ballaaditaolise meloodia väljatoomine. Pehme juba vaba musitseerimine. Huvitav on siin harmoonilises mõttes samanimelise mazoori ning minoori vaheldumine. Teine kuulatud paladest on instrumentaalpala. Ka selle pala juures võime märgata samu jooni, mida kuulsime esimese juures.

Selle väikese ansambli koosseisus on väga huvitavad värvid. Kõik tämbrid on väga eredad. Me kuuleme siin oreelit, flööti. Ilmselt ka mingisuguseid hommikumaa rahvapille.

Lina - Mida töid biitlid üldse kergesse muusikasse.

Saul - Elkõige just muusikaliste kujundite lihtsus ja võiks öelda, otsene side rahvamuusikaga. Üks huvitavamaid momente

P.

nende muusikas on kildlasti harmoonia. Peab märkima seda, et biitlite harmonisatsioonis kasutatakse peaaegu ainult põhikolmkõlasid, nende pööordeid ja dominant-setakorde. See on nagu vastukaaluks nendele keerulistele paljutertsilistele akordidele, igasuguste kõrgenduste ja madaidustega, mida kasutasid džässmuusikud ja heliloojad..

Uudsena ja huvitavana mõjub kahtlemata nende kolmkõlade järgnevuste kasutamine. Tihtipeale nad kasutavad niisuguseid järgnevasi, mida klassikaline harmoonia keelab.

Need momendid on leidnud ka edasiarendamist teistes muusikaliikides.

Lina: Kuidas Te kujutate biitmusikat ette tulevikus?

Saul: Ma arvan, et see muusika seguneb juba praegu käibel olevate teiste vooludega ja rikastab seda mis praegu on.

6. Lennon - "Sinu ema peaks teadma"

7. Lennon - "Kitsas tänav"

Kuulsime John Lennonit laule "Sinu ema peaks teadma" ja "Kitsas tänav".

Diktor: Oma arvamusi biitlite kohta jagavad ka raadiokuulajad.

Rein Enno - Tallinna kaupluse "Rekord" müüja.

R. Enno

Biitlid meeldivad mulle eelkõige seepärast, et nad viimasel väga mitmekülgseks on muutunud. Omaaegsetes rütmikates lugudes, võib sageli kahjuks kohata ka suhteliselt halba muusikat. Sellest võib ka aru saada, sest nad on pikka aega sõltunud plaadifirmade ja kontsertorganisatsioonide tellimustest.

Nüüd võib nende repertuaaris kohata rohkem kõrgetasemelist muusikat. Mulle meeldivad sellest loominguist eriti

palad, mis on lähedased india ja inglise folkloorile.

Diktor: Olav Kiis - Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilane.

O.Kiis:

Mina isiklikult hindan biitlaid rohkem kui ükskõik millist teist ansamblit. Põhiliselt sellepärast, et nende teiste ansamblite looming on suuremal või vähemal määral plagiaat biitlite loomingule.

Biitlite loomingu jagaksin ma kahte liiki. Esiteks siis:

arhailine biit, - nende varasem looming, mille eesmärgiks oli põhiliselt enesele nime tegemine.

Biitmuusika oli siis veel väga uudne ja ansambel saavutas menu peamiselt mehhanilise resonantsiga. Nad rajasid oma esinemise välimusele ja hästi kiirele ning haaravale rütmile, mis oli ka äärmiselt tugev. Aga see tugevus polnud sageli piisav, sellepärast, et avalikel kontsertidel, kus tuhanded inimesed ~~karjusid~~ karjusid. ~~Nii neid~~ ei olnudki suurt kuulda. Publiku kaasaelamine oli siis massiprühhoos.

Hilisem muusika oli muidugi võrreldult parem, ta tugines rahvamuusikale, vanadele neegrite ja inglise rahvalauludele.

Lina - Paljud meie kuulajatest juba teavad, et üle aasta ei ole biitlid enam esinenud avalike kontsertidega. Nad on kujunenud puht+stuudio-ansambliks. See annab neile hea võimaluse kasutada veelgi laialdasemalt tänapäeva helisälvustustehnika võimalusi ning sooritada uusi eksperimente.

Nüüd veel ühest olulisest momendist.

Viimasel ajal on ansambli "The Beatles" tegevuses järjest sagedamini hakanud ilmuma sotsiaalne kriitika. Nad on välja astunud neegrite diskrimineerimise, ajakirjanduse kahekeelsuse, Vietnami sõja ning muude kapitalistliku maailma

pahede vastu. Teatavasti sattusid biitlid Ameerika turneel korduvalt vastuolliu kontsertide korraldajatega, kes ei lubanud nende esinemistele neegräid. Pole siis ka imestada, et ansamblile on tekkinud üsna arvukalt vaenlasi. Sellele vaatamata jätkavad biitlid mitmete tõsiste probleemide analüüsimist. Üheks omapärasemaks ja sisukamaks mõtiskluseks elust on John Lenmoni ja Paul Mc Cartney laul "Päev minu elust".

8. "Päev minu elust"

+ + +